

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Грига В. Ю. Теоретичні та практичні аспекти використання наукових результатів НАН в економіці України: монографія. – К.: Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України., 2010. – 113 с.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 12. – Ст.165.
3. Yates A. What drives technology development? [Електронний ресурс] / Yates A. – Режим доступу: http://www.ieaust.org.au/policy/speeches_by_year2_0.html
4. Красовська О. В. Фінансування фундаментальних досліджень в Україні: за результатами опитування вчених / О. В. Красовська, Н. Б. Ісакова // Проблеми науки. – 2005. – № 2. – С. 16-22.
5. Наукова та інноваційна діяльність за 2000-2010 рр. / Державна служба статистики України, 2011. [Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Наукова та інноваційна діяльність в Україні / Державна служба статистики України, 2013. [Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

УДК 001.895:658

ШЛЯХИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Мезенцева Ю.О., аспірантка кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету (Україна)

Мезенцева Ю.О. Шляхи інтенсифікації інноваційної діяльності підприємств на основі використання провідних технологій

У статті розкрито актуальність проблеми ефективної діяльності підприємства в умовах використання інноваційних технологій. Відзначено, що методи управління інноваціями відрізняються від методів управління традиційним виробництвом, оскільки інноваційні процеси спрямовані на створення поки ще неіснуючих продуктів, якісне оновлення виробничих сил та виробничих відносин. У цьому контексті запропоновано використання окремої інфраструктури на підприємствах, що займаються інноваційною діяльністю.

У роботі визначено шлях комерціалізації технологій та ефективної реалізації інновацій на підприємстві, що ілюструє лінійна модель комерціалізації технологій. Дана модель описує шлях інновацій у загальній системі від досліджень до розробок і розповсюдження інновацій. Впровадження лінійної моделі комерціалізації інновацій надасть можливість проведення на замовлення компанії досліджень, орієнтованих на створення нових зразків техніки і технології, на співробітництво університетів і науково-дослідних інститутів з інноваційними фірмами; маркетингові консультації з новою продукцією, нових технологій і виробничих процесів.

У наведеній статті також проаналізовано ступінь використання інновацій на підприємствах різних форм власності, потужності, територіальної та галузевої приналежності. Обґрунтовано, що найбільша інноваційна активність характерна для підприємств машинобудівної та металообробної галузей промисловості.

Ключові слова: інновація, трансфер технологій, лінійна модель комерціалізації інновацій, стратегічні інновації, інноваційна діяльність.

Мезенцева Ю.А. Пути интенсификации инновационной деятельности предприятий на основе использования передовых технологий

В статье раскрыта актуальность проблемы эффективной деятельности предприятия в условиях использования инновационных технологий. Отмечено, что методы управления инновациями отличаются от методов управления традиционным производством, поскольку инновационные процессы направлены на создание пока еще несуществующих продуктов, качественное обновление производительных сил и производственных отношений. В этом контексте предложено использование отдельной инфраструктуры на предприятиях, занимающихся инновационной деятельностью.

В работе определен путь коммерциализации технологий и эффективной реализации инноваций на предприятии, что иллюстрирует линейная модель коммерциализации технологий. Данная модель описывает путь инноваций в общей системе от исследований к разработкам и распространению инноваций. Внедрение линейной модели коммерциализации инноваций даст возможность проведения исследований по заказу компаний, ориентированных на создание новых образцов техники и технологии, на сотрудничество университетов и научно-исследовательских институтов с инновационными фирмами; маркетинговых консультаций по новой продукции, новым технологиям и производственным процессам.

В этой статье также проанализирована степень использования инноваций на предприятиях различных форм собственности, мощности, территориальной и отраслевой принадлежности. Обосновано, что наибольшая инновационная активность характерна для предприятий машиностроительной и металлообрабатывающей отраслей промышленности.

Ключевые слова: инновация, трансфер технологий, линейная модель коммерциализации технологий, стратегические инновации, инновационная деятельность.

Myezyentseva Y. The ways of enterprises' innovation activities intensification through the implementation of advanced technologies

The relevance of the topic of enterprise's effective functioning when using the innovation technologies is outlined in the article. It is noted that innovation management methods are different from the ones used in traditional enterprises, mostly because innovation processes are aimed at creation of the products that do not exist, productive forces and relations upgrade. In this context the use of specific infrastructure in the innovative enterprises is proposed.

The way of technologies' commercialization and effective implementation of innovations in the enterprises is defined. This process is illustrated by the linear model of technologies' commercialization. This model describes the way of innovations from research to development and distribution. The implementation of the linear model of technologies' commercialization will allow to conduct the researches according to the orders of the companies that are oriented on creation of new samples of technologies, on cooperation between universities or research institutions and innovative companies; to gather marketing meetings in order to discuss new products, new technologies and production process.

In the article the level of innovations implementation in the enterprises of different forms of ownership, capacity, location, devoted to different branches of national economy. The fact that enterprises in machinery and metalworking demonstrate the highest level of innovation involvement is proved.

Keywords: innovation, technologies' transfer, linear model of technologies' commercialization, strategic innovations, innovation activities.

Постановка проблеми. Розвиток й ідентифікація сучасного виробництва повинні вцілому базуватися на новітніх рішеннях в галузі технологій, техніки, організаційних форм, економічних методів господарювання, тобто різних технологічних інноваціях, впроваджуваних у виробництво.

Конкурентоспроможність країни та підприємства на світовому ринку все більше залежить від продукції, в основі якої лежать нові знання. Як у минулому – промисловість залежала від доступу до природних ресурсів, так і сьогодні індустрія має потребу в науці, технологічних інноваціях і освіті. Розвиток продуктивних сил відбувається при тісній взаємодії науки і нових технологій з виробництвом.

Тільки рішучі заходи спрямовані на впровадження нових технічних і технологічних рішень, сучасних виробничих процесів, здатних випускати конкурентоспроможні товари, дозволять економіці України вийти з затяжної кризи, а підприємствам збалансовано працювати у ринковій економіці. Зростання економіки може бути досягнуте тільки при комплексному нововведенні заходів технічного, організаційного, соціального, юридичного характеру.

Неабияк актуальності набуває зараз проблема ефективної діяльності підприємства в умовах використання інноваційних технологій. Прийняття стратегічних рішень менеджерами всіх рівнів визначає ефективність інноваційного планування та реалізацію через виробничу функцію підприємства, здійснювану відповідними виробничими менеджерами. Особливу увагу також привертють критерії в організаційних моделях планування, тому що дозволяють визначити напрямок і мету намічених робіт. Вирішальним значенням для вироблення критеріїв є якість виробів, яка досягається правильною організацією технологій.

На сучасному етапі привертає також увагу проблема трансфера результатів науково-дослідних дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) і визначається тим, що державні лабораторії, галузеві інститути й університети всього світу все більше непокоїть прикладне технологічне використання результатів своїх досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у створення теоретичних основ інноваційної сфери промислового комплексу України внесли вітчизняні вчені О.І. Амоша, С.А. Бельтюков, В.Ф. Бессєдін, Б.В. Буркинський, А.І. Бутенко, В.М. Геєць, Н.П. Гончарова, І.І. Грузнов, М.П. Денисенко, В.І. Захарченко, М.І. Зверяков, О.О. Лапко, Ю.В. Макогон, П.В. Осіпов, М.Т. Пашута, Л.І. Федуллова, О.Ю. Чубукова, а також закордонні дослідники П. Друкер, Н.І. Іванова, Ф. Котлер, В. Лундвалл, М. Портер, Р.А. Фатхутдинов, Й. Шумпетер.

Саме результати їхніх досліджень створили умови для зародження принципово нової інформаційної економіки і стали основою для розширення світогляду з проблем інформатизації. Однак у роботах перерахованих учених увага переважно концентрувалася на соціотехнічних та інфраструктурних аспектах інформатизації суспільства. Не сформулювалися і не вирішувалися завдання щодо розробки механізмів підвищення інноваційної активності, що на сучасному етапі суспільного розвитку є одним з найважливіших.

Виділення невирішеної проблеми. Інновації на сучасному етапі розвитку економіки стають головним засобом збереження конкурентоспроможності й невід'ємною частиною підприємницької діяльності. Управління технологічними інноваціями здійснюється паралельно з управлінням діючим традиційним виробництвом. Але методи управління інноваціями відрізняються від методів управління традиційним виробництвом, оскільки інноваційні процеси спрямовані на створення поки ще неіснуючих продуктів, якісно оновлення виробничих сил та виробничих відносин.

Пошук оптимальних організаційних форм і методів інтеграції суб'єктів господарювання, здатних забезпечити розробку і використання нових технологій і максимальну ефективність виробництва, здобувають усе більш вагоме значення в сучасних умовах. Саме рішучі дії та дієві механізми при впровадженні інноваційних технологій, нових технічних і технологічних рішень, сучасних виробничих процесів, здатних випускати конкурентоздатні товари, дозволять економіці вийти з затяжної кризи і забезпечити Україні належне місце в світовому співробітництві.

Мета наукової статті полягає в розробці системи організаційно-методичного забезпечення підвищення інноваційної активності промислових підприємств на основі використання інноваційних технологій.

Результати дослідження. Україна остаточно і концептуально задекларувала стратегічний вибір та орієнтацію на інноваційну модель свого розвитку ще на початку 2000 р., що у свою чергу мало б знайти своє відображення у законодавчих та нормативних актах, що регулюють діяльність підприємств, які використовують інновації (надаючи їм спеціальні привілеї, декларуючи організаційну систему трансферу технологій та їх використання). На сьогоднішній день існує «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів», але відповідних законодавчих актів щодо стимулювання такої діяльності на підприємствах поки не існує. [1, с.25]

Домінантним чинником інноваційної спроможності країни, її регіонів та окремих господарських сегментів є впровадження принципово нових прогресивних технологій та перехід до випуску високотехнологічної, наукомісткої продукції, відбувається "на основі інтелектуалізації всієї виробничої діяльності, софтизації та модернізації всієї економіки". На фірмах (підприємствах) інноваційні процеси повинні охоплювати інформаційну, наукову, проектно-конструкторську і виробничу діяльність. Велика роль у здійсненні інноваційних процесів приділяється також економіко-управлінської і соціально-культурної діяльності. За значимістю, трудомісткістю, кваліфікацією фахівців переважає наукова і проектна діяльність.

Світовий досвід показує, що тільки окремі фундаментальні дослідження втілюються в розробку, проектування і промислове виробництво. До 90% тем фундаментальних досліджень мають негативний результат. З 10% тих, що залишилися не всі мають практичний вихід. Основною метою фундаментальних досліджень є пізнання і розвиток інноваційних процесів, вивчення теорії питання. Прикладні дослідження мають іншу спрямованість – це упереджені знання, використовувані в різних технологіях, у результаті яких створюються нові машини, устаткування і системи. Прикладні дослідження поступово переходять у розробку і проектування, далі – в освоєння і промислове виробництво. Фази маркетингу і збуту пов'язані з комерційною реалізацією результатів інноваційних процесів.

Інфляційна трансферація доходів – важлива "силова" ланка в механізмі інноваційного процесу перехідного періоду; переорієнтує потоки капіталів, формуючи умови для "точок зростання" – базисна інновація і створює "поле притягнення" потоків капіталів до інновації.

Виходячи з логіки інновації, макроекономічна політика в перехідний період, обтяжена кризою, повинна враховувати, як мінімум такі вимоги:

- пріоритетний ряд в інноваційній політиці, що містить не більш 2–3 "точок зростання";
- вільні капітали в наявності та в кількостях, достатніх для експансії, сконцентровані на обраних пріоритетних напрямках; створити "тиск" цих капіталів на виробничу сферу в напрямку пошуку інвестиційного додатка;
- затверджений ряд галузей, що підпадають під захист державою на період розкриття потенціалу "точок зростання". [2, с.65]

Аналіз інноваційного вектора руху в інвестиційному процесі країни показав, що стратегія реформ на макроекономічному рівні визначена як інноваційна, проте її впровадження потребує справді інноваційних принципів. Економічна політика держави має спрямовуватися на реалізацію трьох груп функцій:

- 1) забезпечення правових умов та інфраструктури, комунікацій, доступу до інформації;
- 2) ефективне використання всіх видів ресурсів (підтримка економічної діяльності та конкуренції);
- 3) безконфліктний розвиток всіх підсистем суспільства (перерозподіл створеного доходу).

Складовими системної модернізації промислового комплексу України у визначеній перспективі мають стати активізація й підтримка з боку держави інноваційної спрямованості структурних перетворень за рахунок стимулювання розвитку наукомістких і високотехнологічних галузей; подолання ресурсовитратного характеру виробництва на основі впровадження ресурсо- й енергозберігаючих технологій та стимулювання випуску продукції з високим рівнем доданої вартості й розвитку низьковитратних виробництв.

Технологічні інновації відіграють велику роль в забезпеченні стійкого економічного зростання, перетворюючи діяльність нації й технології в найбільш високу продуктивність праці та інші показники економічного зростання. Комерціалізація технологій являє собою процес, за допомогою якого результати НДДКР вчасно трансформуються в продукти і послуги на ринку. Цей процес вимагає активного обміну ідеями, думками, як за технологіями, так і з питань ринку. Результати процесу комерціалізації приносять вигоди не тільки у виді повернення інвестицій у НДДКР, але й у виді збільшення обсягу продукції, підвищення її якості і зниження ціни, допомагають визначити потреби до утворення і перенавчання кадрів для забезпечення вже існуючих і виникаючих місць на ринку. Саме комерціалізація технологій

часто є головною рушійною силою, що викликає створення нових і омолодження старих секторів промисловості. Лінійна модель наукових досліджень і промислових інновацій, яка з'єднує ланцюг успішних взаємозв'язаних дій, відображає саме процес комерціалізації технологій. Процес взаємодії починається з фундаментального наукового дослідження й проходить далі через прикладну й дуже близьку до розробок дослідницьку роботу, розробку ідей нового продукту й процесу, створення та випробування прототипу, перехід до промислового виробництва й до розповсюдження ("дифузії") нової технології. Лінійна модель комерціалізації інновацій, яка представлена на рис. 1, простягається від досліджень до розробок і розповсюдження інновацій.

Рис. 1 Лінійна модель комерціалізації інновацій [2, с. 67]

Інноваційна діяльність є стрижнем розширення та відтворення і можливістю поступової ліквідації диспропорцій у розвитку економіки шляхом концентрації зусиль, які направлені на підвищення продуктивності праці через впровадження результатів інноваційної діяльності. Статистичні дані свідчать, що інноваційно-активні процеси та сполучене з ними інноваційно-спрямоване інвестування промислових підприємств все ще не одержали належного поширення в економіці України.

Так, у 2013 році кількість впроваджених нових технологічних процесів у промисловості України становила лише 24,7% від рівня 2000 року, заходи щодо впровадження інновацій здійснювало лише 13,7% підприємств, тоді як у промислово розвинутих країнах цей показник становить 30-70%. Частка інноваційної активності, незважаючи на її зростання, все ще перебуває на низькому рівні. Таке становище обумовлено як браком коштів, так і відсутністю в останні роки дійової державної системи стимулювання інноваційної діяльності, зачатки якої були поступово скасовані щорічними в останні 5 років поправками до відповідних бюджетних та інших законів.

В Україні продовжує розвиватися переважно сировинна орієнтація економіки. Частка виробництва продукції паливно-енергетичного комплексу становить 58%. Разом з тим триває скорочення продукції машинобудування і металопереробки з 33% до 13,4%. У 2013 році інноваціями займалося 810 підприємств, у 2012р. - 958 підприємств, у 2011р. - 1120 підприємств, у 2010р. - 1506 підприємств, у 2009р. - 1491 підприємство, тобто у 2013р. відбулося зменшення інноваційно активних підприємств у порівнянні з 2009р. на 45,7%. [3]

Головним фактором інноваційної діяльності підприємств є її кінцевий результат – економічна ефективність. У табл. 1 представлено розрахунок динаміки економічної ефективності інноваційної діяльності представлений, звідки можна зробити висновок, що отриманий прибуток від результатів інноваційної діяльності з кожним роком неухильно зростає. Однак при цьому темпи зростання прибутку становлять 1,2 рази, а темпи зростання витрат – 1,5 рази. Це свідчить про порівняно низьку ефективність інноваційної діяльності в Україні. Разом з тим, позитивна динаміка зростання такого показника інноваційної активності, як питома вага відвантаженої інноваційної продукції, свідчить про затребуваність вітчизняних інноваційних розробок.

Інноваційна активність визначається діяльністю інноваційно активних підприємств у сфері послуг, галузей господарювання та включає такі аспекти інноваційної діяльності як дослідження і розробки, придбання нових технологій, придбання прав власності на винаходи, ліцензії, промислові зразки, технологічне та промислове проектування, маркетинг і рекламу. Уніфікація та систематизація сучасного понятійного апарату інноваційної діяльності є засобом вибору визначених різновидів інновацій у конкретних умовах виробництва з його цілями, обмеженостями і можливостями, які направлені на підвищення конкурентноздатності продукції, що випускається, та підвищення ефективності суспільного виробництва.

На базі елементів програмно-цільового управління підприємства ключовими щодо активізації інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств можуть бути визначені наступні завдання:

- створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного розвитку науково-технічного потенціалу країни;
- залучення державного регулювання при встановленні відносин між господарюючими суб'єктами інноваційної діяльності;
- максимальне сполучення державних, регіональних і комерційних інтересів приватних інвесторів, виявлення загальнодержавних

пріоритетів;

- комплексність розроблювальних заходів, визначення строків їхньої реалізації, адресності встановлення джерел формування ресурсів;
- об'єднання для активізації інноваційної діяльності загальнодержавного управління, планування й прогнозування, розробки програм економічного розвитку й механізмів їхньої реалізації. [4, с. 8]

Таблиця 1

Економічна ефективність інноваційної діяльності в Україні [3]

Найменування показника	Роки				
	2009	2010	2011	2012	2013
Загальний обсяг реалізованої промислової продукції, млрд. грн.	152,9	180,0	230,4	324,1	365,1
Обсяг реалізованої інноваційної продукції, млн. грн., у тому числі:	10365,4	12605,7	12882,1	18784,0	24995,4
- принципово нової;	5674,8	5753,2	5640,9	9542,3	10755,4
- поставлено на експорт.	3158,5	4421,5	4776,2	7984,4	12494,8
Обсяг витрат на інноваційну діяльність, млн. грн.	1979,4	3018,3	3059,8	4534,6	5751,6
Прибуток, млн. грн.	8386,0	9587,4	9822,3	14249,4	16179,6
Прибуток на 1 грн. витрат, грн.	4,2	3,2	3,2	3,1	2,9
Питома вага реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції, %	6,78	7,01	5,59	6,09	6,85
Питома вага реалізованої інноваційної продукції за межі України в загальному обсязі реалізованої інноваційної продукції, %	31	35	37	42	49

Результати досліджень свідчать, що найвищою інноваційною активністю серед підприємств промисловості характеризуються підприємства галузей машинобудування й металообробки. Їх відповідний рейтинг за рівнем інноваційної активності залишається незмінним протягом останніх 10 років.

Уплив чинника форми власності, а також розміру підприємства на рівень його інноваційної активності вивчено недостатньо, однак можна констатувати, що вища інноваційна активність характерна переважно для великих підприємств, що мають можливості використання оборотних коштів для реалізації технологічних інновацій. У структурі підприємств такого типу зазвичай є власні наукові й проектно-конструкторські підрозділи. Водночас дослідженнями встановлено, що найкращі умови для впровадження інновацій мають підприємства середнього розміру, бо їм легше мінімізувати витрати й регулювати чисельність, домагаючись адекватного обсягу завантаження потужностей.

Аналіз впливу чинника форми власності свідчить, що найбільша інноваційна активність характерна для підприємств іноземної і змішаної форм власності. Загальнопринятною є точка зору, що державна форма власності мало стимулює впровадження інновацій для одержання прибутку, оскільки значна частина його надходить у дохід держави. Однак державні підприємства краще захищені в умовах політичної й соціально-економічної нестабільності, і, отже, можуть визначати більш довгострокові цілі свого розвитку, які можна реалізувати завдяки інноваційній діяльності. Крім того, державні підприємства, порівняно з новоствореними недержавними, мають великий запас завершених наукових розробок. Отже, форму власності підприємства не можна розглядати окремо від інших його характеристик, таких як галузева приналежність і специфіка виробленої продукції.

Територіальний чинник також впливає на рівень інноваційної активності. Значною є роль місцевих адміністрацій у стимулюванні інновацій. Важливе значення тут мають не лише прямі інвестиції з місцевого бюджету, а й створення інституційно-законодавчих умов, сприятливих для інноваційної діяльності. Кошти з регіональних джерел зазвичай розподіляються або на основі конкурсу, або в результаті прямого рішення місцевих органів влади. Неабияке значення мають також неформальні механізми, до того ж що більший обсяг наданих коштів, то істотніша їхня роль. Окрім того, сьогодні конкурентне середовище також неоднакове в різних регіонах.

Малі інноваційні підприємства орієнтовані переважно на внутрішній ринок. За результатами досліджень, менш як 20 відсотків їх від загальної кількості мають закордонних партнерів. Більшість малих підприємств випускають наукоємну продукцію, маючи незначні витрати на дослідження й розробки. Лише близько 30 відсотків малих інноваційних підприємств інвестують значні ресурси в наукову й проектно-конструкторську діяльність. [5, с.10]

Аналіз чинників активізації інноваційної діяльності підприємств засвідчує насамперед орієнтованість інноваційного процесу на ринок, а також таке: варто брати до уваги потреби не лише країни, а й світового ринку, необхідність випереджального виробництва інновацій порівняно з рівнем попиту на них і, нарешті, формування інфраструктури інноваційної діяльності.

На практиці також основну увагу приділено саме цим аспектам інноваційної діяльності, що є природним, тому що споживача здебільшого цікавлять не труднощі, що постають перед творцем інноваційної розробки, а практичні можливості останньої. У підсумку поза увагою дослідників зазвичай залишається ще один важливий аспект цієї діяльності, а саме рівень її достатності для неперервного й економічно доцільного розвитку національної економіки загалом та окремих її структурних ланок зокрема.

Отже, для нормального здійснення інноваційної діяльності необхідна відповідно розвинена інфраструктура; ініціювати інноваційну діяльність повинні самі розробники, інакше попит на інновації завжди випереджатиме їхню пропозицію; рівень інноваційних розробок має відповідати світовому рівню або перевищувати його. Принципове поєднання названих чинників дає можливість визначити, наскільки достатньою є активність інноваційної діяльності в країні для забезпечення її перманентного й ефективного розвитку. Крім того, ці чинники найістотніше визначають масштаби, динаміку й інші кількісні та якісні характеристики інноваційного потенціалу, який у зв'язку з цим можна розглядати як один із найважливіших параметрів інноваційного процесу. [6, с.78]

З огляду на викладене можна дійти висновків, що стосуються обліку впливу зазначених чинників на інноваційну діяльність, частина яких має загальний характер, а решта належить безпосередньо до вітчизняних особливостей:

1) інфраструктуру інноваційної діяльності потрібно приймати і враховувати в обсязі й складі, що забезпечує її нормальне здійснення в національній економіці. Це означає, що до складу інфраструктури інноваційної діяльності входять мікросистеми, які забезпечують практичну реалізацію розроблених або створених нововведень (упровадження нововведень у мікросистему користувача).

2) якщо ініціацію інноваційної діяльності повинен здійснювати розробник, то до її інфраструктури обов'язково мають входити наукові підрозділи, що забезпечують розробку новачків і в такий спосіб, по суті, формують фонд нововведень або інноваційний заділ. Отже, інфраструктура інноваційної діяльності має складатися з двох основних систем підтримки, що, з одного боку, забезпечують створення нововведень, а з другого — сприяють якнайшвидшому впровадженню їх у практичну діяльність користувачів.

3) такі інфраструктурні підрозділи мають бути забезпечені фінансовими активами, необхідними для виконання своїх функцій. Отже, уже на стадії створення нововведення необхідна наявність особи, зацікавленої у позитивному кінцевому результаті його впровадження. Така особа стає інвестором інноваційної діяльності.

4) ініціація інноваційної діяльності розробником або творцем нововведення має бути чітко обґрунтована, щоб перед ним згодом не поставали проблеми зі збутом своєї продукції. Інакше творець нововведення стикатиметься з ризиком, який може нівелюватися лише перспективністю новації.

Висновки та пропозиції. Інноваційна спрямованість економічного розвитку змінює його основу, що потребує високої концентрації матеріальних і фінансових ресурсів, а також підвищеної уваги до використання інтелектуальних ресурсів

За минулий період життя низку заходів для регулювання й стимулювання інноваційної діяльності, створено механізми державного фінансування інновацій, зокрема й інфраструктури інноваційної діяльності. Однак головною проблемою залишається недосконалість зв'язків між розробниками й споживачами нововведень, тобто головними учасниками інноваційного процесу, низька мотивація і для розробки, і для фінансування інновацій, що є наслідком інформаційної непрозорості цього процесу.

Нині немає єдиного підходу до визначення інноваційної діяльності, наявні оцінки ґрунтуються на вибіркових обстеженнях окремих груп підприємств, що й пояснює суперечливість одержаних результатів.

Характерна ознака нинішнього етапу розвитку економічно розвинених країн — пріоритети в галузі технологій. Це етап становлення нового підходу до формування й реалізації національної політики науково-технічного, промислового й інноваційного розвитку з метою швидкого нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції і на внутрішньому, і на зовнішніх ринках.

Сьогодні інноваційна діяльність у технологічній сфері здійснюється переважно на промислових підприємствах, а також в організаціях малого бізнесу, оскільки саме вони є основними споживачами створюваних технологічних інновацій.

Ключовою проблемою, що потребує уваги в контексті впровадження в життя Стратегії інноваційного розвитку України, є імплементація моделі комерціалізації технологій, що чітко описує шлях інновацій від їх виникнення в результаті фундаментальних досліджень до безпосереднього потрапляння технології як такої на виробництво, де вона буде використана для створення кінцевого продукту.

Також можна констатувати, що інноваційну діяльність вітчизняних промислових підприємств стримують відсутність фінансування, великі витрати, високі кредитні ставки, труднощі із сировиною і матеріалами, низький рівень комерціалізації інновацій, високий економічний ризик, недостатнє дослідження ринку. Інноваційну активність підприємств стримує також відсутність загальної інформаційної системи, яка б накопичувала дані про провідні дослідження, закінчені проекти, комерційне освоєння ідей. Отже, серед пріоритетних завдань є також і створення відповідної бази даних, що буде відкритою для користування та поповнення з боку розробників та дослідників.

Насамкінець, надзвичайно важливим в контексті інтенсифікації інноваційної діяльності підприємства є створення відповідної інфраструктури, яка б дозволяла належним чином координувати фінансування інновацій, їх систематизацію, доступність для використання, а також цільову спрямованість (тобто розробку певних технологій ініціюються окремими галузями та підприємствами і в результаті будуть ними затребувані та використані). Запропоновані дії дозволять стати на шлях прискорення розвитку системи інновацій в Україні та підвищити ефективність інноваційної діяльності промислових підприємств.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Новий курс: реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь/ за заг.ред. В.М. Гейця [та ін.]. – К.: НВЦ НБУВ, 2010. – 232 с.
2. Андросова О.Ф. Проблеми фінансування інноваційної діяльності в сучасних умовах // Зб. наук. праць наук.-практ. конф. „Актуальні питання удосконалення фінансово-кредитного механізму в Україні”, 29-30 травня 2010. / О.Ф. Андросова/ – Запоріжжя: ЗНТУ. – С. 64-75.
3. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Назва з екрану.
4. Копосов Г.А., Колесник Ю.В., Наяндин О.С., Шарко М.В. Использование современных информационных технологий при прогнозировании результатов инновационной деятельности//Проблеми науки.- 2009.- №6.- С.2-10.
5. Колесник Ю.В. Становление инновационной модели роста экономики Украины // Вісник Хмельницького національного університету Поділля: Зб. наук. праць. / Ю.В. Колесник/ – Хмельницький, 2006. – С.7-13.
6. Семиноженко В.П. Основные направления и формы государственного регулирования экономики: инновационный аспект// Дні науки – 2005: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Дніпропетровськ, 15-27 квітня 2005 р. / В.П. Семиноженко/ - Дніпропетровськ, 2010. - С. 76-78.

УДК 336.71:339.7 (477)

ТРАНСКОРДОННА КОНКУРЕНЦІЯ НА БАНКІВСЬКОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Месечко І.М. –аспірант Національного інституту стратегічних досліджень (м. Київ)

Месечко І.М. Транскордонна конкуренція на банківському ринку України.

В статті проаналізовані особливості транскордонної конкуренції на фінансовому ринку України в розрізі вітчизняних та іноземних корпоративних структур. Дослідження основних показників розвитку національного банківського сектору вказує на стрімке зміцнення ринкових позицій фінансовими установами з транснаціональним капіталом. ТНБ стали активними учасниками конкурентної боротьби на внутрішньому ринку банківських послуг. Банки з іноземним капіталом зайняли лідируючі позиції як на ринку депозитів, так і на ринку кредитів, створюючи при цьому транскордонну конкуренцію для вітчизняних банківських структур в українському фінансовому секторі. Поява на національному банківському ринку дочірніх структур потужних іноземних фінансових установ викликає занепокоєння, що пов'язано з втратою вітчизняними банками ринкових позицій, які визначаються рівнем конкурентоспроможності як окремих кредитних організацій, так і банківської системи і в цілому.

Ключові слова: транскордонна конкуренція, ринкова позиція, банківський сектор, конкурентоспроможність, транснаціональний капітал, банк з іноземним капіталом, ТНБ.

Месечко І.Н. Трансграничная конкуренция на банковском рынке Украины.

В статье проанализированы особенности трансграничной конкуренции на финансовом рынке Украины в разрезе отечественных и иностранных корпоративных структур. Исследование основных показателей развития банковского сектора указывает на стремительное укрепление рыночных позиций финансовых учреждений с транснациональным капиталом. ТНБ стали активными участниками конкурентной борьбы на внутреннем рынке банковских услуг. Банки с иностранным капиталом заняли лидирующие позиции как на рынке депозитов, так и на рынке кредитов, создавая при этом трансграничную конкуренцию для отечественных банковских структур в украинском финансовом секторе. Появление на национальном банковском рынке дочерних структур мощных иностранных финансовых учреждений вызывает беспокойство, что связано с потерей отечественными банками рыночных позиций, которые определяются уровнем конкурентоспособности как отдельных кредитных организаций, так и банковской системы в целом.

Ключевые слова: трансграничная конкуренция, рыночная позиция, банковский сектор, конкурентоспособность, транснациональный капитал, банк с иностранным капиталом, ТНБ.

Mesechko I. Cross-border competition in the banking market of Ukraine.

The cross-border competition peculiarities in the financial market of Ukraine in the context of domestic and foreign corporate structures was analyzed in the article. The basic indicators investigation of the banking sector development indicates to the violent strengthening of the financial